

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
Norge

POSTADRESSE
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Norway

BESØKSADRESSE
Lilleakerveien 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 729

DERES REF./DATO:

VÅR REF.: 201400563-88

STED/DATO: GAUPNE, 04.03.2025

FALKSJØEN DAM, TYDAL – SØKNAD OM FRAVIKELSE FRA REGULERINGSGRENSE I FORBINDELSE MED TILSYN AV DAM OG TERSKEL

Statkraft Energi ber om å kunne fravike reguleringsgrensen for Falksjøen i Tydal kommune, vassdragsnummer 123.Z, reguleringsområde Øvre Nea, for en periode på to uker i juni 2025. Dette for å kunne utføre utvidet tilstandskontroll av reguleringsdammen og tilhørende tappeorganer, samt å kunne inspisere/istandsette en reguleringsterskel oppstrøms dammen.

For å kunne utføre arbeidet mest mulig sikkert og hensiktsmessig er det ønskelig å senke vannstanden for å tørlegge damplate, kraftverksinntak og tappeløp ned til laveste kote på bunntappeløpet, 10,5 meter under HRV.

Saksopplysninger:

Falksjøen utgjør inntaksmagasin for Nedalsfoss kraftverk som ble bygget i 1974.

Reguleringsdammen er fra samme år og er utført som en betong platedam med største høyde på 12 m. og kronelengde på 130 m. Magasininnholdet er på ca. 1 mill. m³ og vannflaten har et areal på ca. 0,34 km². Dammen har overløp (HRV) på kote 825.00 moh, gitt i lokalt høydesystem. Falksjødammen er plassert i konsekvensklasse 0.

Dammen ble i 1998 rehabilitert, hovedsakelig grunnet fugeskader og det er avdekt et mulig behov for å etablere isolasjonsvegg mot damplate for å forhindre dette. Det er erfart at frostforvitringsskader igjen har oppstått og at man nå søker å få oversikt over omfanget for å kunne planlegge utbedring. I tillegg er det behov for å inspisere tilstand og planlegge for vedlikehold av de mekaniske komponentene i tappeorganene.

Reguleringen av Falksjøen er omfavnet av konsesjonen for regulering av Øvre Nea av 23.08.1968. Det ble ikke fastsatt eget manøvreringsreglement for Falksjøen, men i forbindelse med skjønnssak etter reguleringen ble det pålagt regulanten (Trondheim energiverk/TEV – nå Statkraft Energi, at vannstanden i Falksjøen skulle holdes mest mulig stabil nær opptil HRV, og kun variere innenfor 0,5 m ned fra denne (825.00 =< vannstand >= 824.50 moh). Riksgrensen Norge-Sverige krysser magasinet slik at øvre del ligger på svensk side og regulerings høyden innenfor de nevnte grenser ble derfor befestet med dom i Vattenøverdomstolen 26.05.1975.

I 2005 ga Østersunds Tingsrätt TEV tillatelse til bygging av Sylsjø kraftverk oppstrøms Falksjøen, med inntak i Sylsjøen (magasin volum = 180 mill m³). Det ville bli ulik slukeevne

for Sylsjø- og Nedalsfoss kraftverk, og for å få utnyttet aggregatene og reguleringene best mulig søkte TEV den 15.11. 2005 om å få etablere en terskel i ved riksgrensen i Falksjøen med toppkote på 824.50 moh, for deretter å kunne utvide reguleringsgrensen på den norske siden (nedstrøms terskelen) til 1,5 meter, altså til 825.00 moh – 823.50 m. NVE ga den 02.10.2006 konsesjon til dette der reguleringsgrensene på den norske siden ble fastsatt til øvre kote 825,0 og nedre kote 823,5. Det ble innledningsvis avklart at svensk samtykke til terskeltiltaket ikke var nødvendig.

Ref. skjønnsak og svensk dom av 26.05.1975 ville terskelen ivareta kravet om laveste kote 824.50 på svensk side av grensen.

Terskelen ble etablert i 2008, ca. 100 meter inne på den norske siden av grensen og etablert som en bassengterskel bygget av løsmasser.

Man ser nå at terskelen har hatt en utglidning i nordre del mot vange/landfeste. Dette vil man søke å få reparert når magasinet nedstrøms er nedtappet. Utgangspunktet er at dette kan gjøres uten å fravike kravet om laveste vannstand på den svenske siden av terskelen. Dette kan sikres med at en slipper vann fra Sylsjøen som dekker opp for evt. lekkasjer i terskelen.

Konsekvenser:

Statkraft er grunneier for den delen av strandlinja til Falksjøen som ligger på norsk side.

Tilsvarende på svensk side ligger til Jämtlands länsstyrelse.

Magasinet er nedtappet ved flere anledninger tidligere og man har kunnskap om at det kun er oppstrøms terskelen at det blir gjenstående vann når bunntappingen er gjort.

Statkraft har forhåndsdrøftet planen med den norske reindriftsaktøren Saanti Sijte der valg av tidsperiode ble tilbakemeldt som positiv med tanke på deres virksomhet. Falksjøen har en funksjon som hinder for reinflykt fra sommerbeiteområdene i Sylene. I Juni har reinen tilhold vesentlig lengre nord, og dette momentet er avgjørende for valg av tidsperiode.

Svensk rein er hindret tilgang til området ved at det er etablert et permanent reingjerde i flere kilometer langs grensen, i begge retninger fra Sylsjø dam.

Selve nedtappingen kan tilpasses hensynet til arter og evt. erosjonsrisiko. Ved at man har Sylsjøen oppstrøms vil en kunne foreta en rask oppfylling av Falksjøen etter arbeidets slutt.

En må forvente at fisk fra Falksjøen vil følge tappevannet via øvre Nea til Nesjøen.

Imidlertid tilføres Falksjøen jevnlig fisk som følger tappingen fra Sylsjøen og en kan anta at fisk også vil bli stående igjen oppstrøms terskelen.

Sylsjøen er under oppfylling i denne perioden, slik sett vil tappt kraftproduksjon begrense seg til avløp fra lokalt nedbørsfelt til Falksjøen, ca. 7 km². som i perioden må dreneres ned til Nesjøen.

For å kunne inspisere dam og terskel samt om mulig å utføre reparasjon av grenseterskelen søker Statkraft med dette om:

- Senking av magasin til kote 814.50 m.o.h. (bunnkote tappeløp)
- Tidsperiode: Nedtappingen vil maksimalt strekke seg over to sammenhengende uker i løpet av perioden 9.- 29. Juni, 2025.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Mari Langehaug,

Produksjonssjef region Midt